

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De Voto Castitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

gravi, non tamen extrema, constituti, divitiis invitis, aliquid auferre sine peccato nequeunt de rebus, quas isti, cum ex Christiana Charitate tenerentur, largiri per sorditiam ab omni ratione & humanitate alienam recusant.

41. Sicut solummodo Debita, sic etiam ad pecuniarumque rerum acceptio- nem, retentionem, usum, Religioso non sufficit licentia, vi, fraude aut minis extorta; quia talis, si falsis causis allegatis aut veris dolose suppressis, ac proinde obvel subreptitè impetrata est, omnino involuntaria: si autem minis & gravium molestiarum inferendarum metu extorta sit, involuntaria quidem non est, is tamen, qui superioris consensum ita extor- sit, omnia in pristinum statum reducere, & licentiã illã, quasi metus causã rescis- sã, non uti tenetur; ne ipse ex injuria su- periori illata referat commodum &, qui eam passus est, imò Religio ipsa detri- mentum patiatur. Unde in Conscientia tuti nequaquam sunt, qui causas non causas allegandò superiorem fraudulen- ter circumveniunt; ut ab eo obtineant, quod petunt: vel id Monasterii gravibus querelis & murmurationibus implendi, vel subditos à superiore avertendi metu extorquent, *citt. Sanchez n. 18. & Sua- rez n. 14.*

ARTICULUS III.

De Voto Castitatis,

SUMMARIUM.

42. *Votò hòc excluditur omnis actus Ve- nereus:*
 43. *Qui in Religioso graviter est pecca- minosus.*
 44. *Venialis tamen esse potest ob imper- fectionem actus:*

45. *Non ob solam materiam parvitatem.*
 46. *Ad Religiosum non sufficit Casti- tas conjugalis.*
 47. *Unde conjugati Religiosi valet quo- ad Statum:*
 48. *Non etiam quoad Perfectum vñq sunt.*
 49. *In Solemni Continentia voto dispen- sationem Papa negantium:*
 50. *Et adstruentium vtra Opin.*
 51. *Ratione & exemplis stabilitur.*
 52. *Eadem ratio est votorum Solemnia- ceorum.*
 53. *Cum Religioso ad conjugium Laxi ex justa causa licet:*
 54. *Sine ea saltem valitè dispensat.*
 55. *Adlicitam dispensationem non suffi- cit merè privata,*
 56. *Sed exigitur publica causa.*

Consiliorum Evangelicorum & Religiosis votorum alterum est Castitas sive Continentia ab omni voluptate carnali adque Venereo, tam interno quàm externo, tam aliàs licito seu conjugalì addeò ut omni ejusmodi actu, quò homo secularis non conjugatus Castitatem violat, Religio- sus insuper Sacrilegium committit, in tamen; ut malitia Sacrilegii gravis & mortalis in iis duntaxat sit, in quibus ma- litia libidinis in homine Seculari extra conjugium est mortalis: & in quibus ista in Seculari etiam in Religioso tantum sit venialis, Sanchez *Lib. 5. moral. cap. 1. n. 9.* & Lessius *Lib. 2. de J. & J. cap. 41. n. 78.* Ratio est; quia votum hoc non im- mutat obligationem Juris Naturalis om- nibus communem, efficiendò; ut actus Venereus, qui seclusò votò in homine Se- culari non conjugato solum venialis est, in Religioso aliòve Continentia voto oblit- èto evadat mortalis: sed solummodo addit novam circumstantiam Sacrilegii mortis.

43. mortalem, si actus illius mortalis: & si iste venialis est, venialem; ut priori casu mortalis, posteriori venialis culpa duplex admittatur, quarum altera Castitati, altera Religioni adversetur, ut cum DD. cit. advertit Donatus *Tom. 4. Prax. Regul. tract. 16. q. 5. n. 2.* Unde

44. Dubium oritur primò, an ergo contra Castitatem dentur culpæ solum veniales. Dari ex defectu plenæ advertentiæ & deliberationis, omnes facillè agnoscunt. Ex parvitate materiæ venialem dari aliqui absolute negant. Alii & melius utuntur distinctione; est enim negari non possit, dari actus aliquos Castitati contrarios v.g. oscula, tactus, aspectus, cum ex mera levitate vel joco tantum fiunt; solummodo venialiter peccaminos: nihilominus in hominibus solutis non solum fornicatio, pollutio & similes actus luxuriæ consummati, sed etiam oscula, amplexus, tactus, aspectus & similes actus, imò quæcunque morosa delectatio Venerea & complacentia voluntariè quæsita vel accepta ex coitu vel pollutione vel commotione spirituum genitalium motionèque feminis, etiam seclusò periculò pollutionis vel consensûs, mortaliter peccaminosa est, ut optime docent Rebellus *de Oblig. Just. Lib. 3. q. 19. f. 3.* Sanchez *cit. cap. 6. n. 12.* Pontius *Lib. 10. de Matrim. cap. 16. §. 2. n. 8.* Laiman *Lib. 4. tract. 5. cap. 8. n. 2.* Palao *Tract. 2. disp. 2. p. 10. §. 2. n. 4.* & alii: quorum doctrinæ oppositam Claudius Aquavia S. J. Præpositus Generalis V. 14. Aprilis 1612. sub præcepto Obedientiæ, gravi censurâ aliisque poenis prohibuit.

Ratio prohibitionis est; quia ex una, generaliter graviter prohibitum & mortaliter peccaminosum est omne illud, ex quo, si graviter prohibitum non esset, maximum peccandi illicitum & humani generis præjudicium sequeretur: quod

cum Amico *disp. 23. f. 7. n. 283.* Regulæ instar tradit Haunoldus *Theolog. Speculat. Lib. 4. tract. 2. n. 412.* ex altera vero parte, propter maximam proclivitatem, quam appetitus sensitivus ad delectationes Venereas habet & difficultatem certæ moderationis ac metæ in iis observandæ, summum periculum esset ingentis corruptionis, & ex ista imminenti maximi præjudicii generis humani, si non omnis etiam minima voluptas Venereæ deliberatè quæsita vel admissa graviter prohibita & peccaminosa foret; cum à minima in majorem & manifestè mortalem prolapsum pronissimus sit.

Dubium secundò & inter DD. in 46. utramque partem magnò numero militantes, celebris controversia est, an ad statum Religiosum sufficiat Castitas Conjugalis. Dubitandi rationem & occasionem de Negativa præbent nonnulli, Ordines Militares, eam tantum observantes: qui variis Constitutionibus Apostolicis Religiosi, eorumque personæ Ecclesiasticæ & Religiosæ nuncupantur. Unde etiam in *Bulla de Largitione munerum à Clemente VIII. 13. Calend. 1594. publicata* Ordines Militares ab illius, utriusque sexûs Religiosis interdixit, prohibitionem excipiuntur: quæ exceptio vana esset, si hujusmodi Ordines non essent Religiosi. De Affirmativa c. *Cum ad Monasterium 6.* in cuius sine custodia Castitatis omnino indispensabiliter annexa dicitur Regulæ Monachali.

Quæ, licet in speciem contraria fiat, meò tamen iudiciò in concordiam satis commodè reducuntur, si cum Soto *Lib. 7. de Justitia q. 5. art. 3.* Equitum conjugatorum Ordines à Religionibus Evangelicis & Apostolicis excludamus; quòd Consiliorum Evangelicorum integram & perfectam observantiam non voveant & observent: secundum quid tamen Religiosos

giosos esse, statuamus; quòd Religionum approbatarum Regulam profiteantur & substantialia Religionis vota ex parte observent. A Soto quoad sensum non divertit, licet paulò aliter loquatur, Suarez *Tom. 4. de Relig. Tract. 9. lib. 1. cap. 4. n. 26.* ubi ejusmodi Equites Religiosos esse ait quoad Statum, non quoad Usum.

47. *Quoad Statum*; quòd cæterorum Religiosorum instar sint personæ Ecclesiasticæ, gaudeantque privilegio Fori & Canonis, aliisque favoribus & gratiis Religiosorum: & propterea istorum nomine à summis Pontificibus honorentur. Non etiam *quoad Usum* & praxim; quòd revera non vivant Religiosè, & deficiant in Consiliorum Evangelicorum perfecta & integra observatone. Quæ utriusque DD. allegati sententia conformis D. Thomæ *2. 2. q. 186. art. 4.* & approbata est à Diana *p. 8. Tract. 1. resol. 78. §. Legimus quogue,* & Donato *cit. Tract. 10. q. 11. n. 18. §. 23.*

49. Dubium & non minùs celebris controversia tertio est; an Papa in voto Castitatis Solenni sive cum Religioso professio ad matrimonium dispensare possit. Id enim cum S. Thoma *cit. q. 188. art. 11.* & D. Bonaventura *in 4. dist. 38. art. 2. q. 1.* contrarium sustineri posse, subjiciente *q. 3.* negant Sylvester *V. Votum 4. q. 5.* Sotus *cit. Lib. 7. q. 4. art. 2.* & alii, præcipuè permoti *c. Cum ad Monasterium cit.* in cuius fine Innocentius III. disertè, *Custodia Castitatis*, inquit, *ad eò annexa est Regula Monachali; ut contra eam nec etiam summus Pontifex licentiam (ad matrimonium contrahendum) indulgere possit.* quibus verbis quid in rem præsentem luculentius dici queat? Rationem geminam reddunt. Una est; quòd, cum res semel Deo dicata ad prophanos usus revocari, *Reg. Semel. 51. in 6.* episcopusque status mutari nequeat, sicut ex Sacerdotem

te non Sacerdotem, non Episcopum re Episcopo, & ex baptizato non baptizatum, sic ex Religioso Deo consecrato & Solenni votò ad Continentiam obligato secularem & conjugem facere, humanam omnem, ac proinde etiam Papalem erodat potestatem. Altera; quòd Papa dispensare nequeat in matrimonio carnis consummato, juxta illud Salvatoris, *Quod Deus conjunxit, homo non separet. Matth. cap. 19. v. 6.* Ergo neque in spirituali, quod professus iniisse cum Religioso, & per actum professus propriorum exercitium consummâsse intelligitur; quæ vincula spiritualia fortiora sunt carnalibus, *c. Inter corporalia 2. de Translat. Episcopi.*

Nihilominus TT. & Canonistæ à Sanchez *Lib. 8. de Matr. disp. 1. n. 7.* maximò numero consistorum, non parcorum etiam ex D. Thomæ Schola DD. multò frequentiori calculò recepta sententia eam dispensandi potestatem adstruit Papæ. Ratio solida & perspicua est; quòd Papa, ex ipsius etiam Doctorum Angelici sententia, dispensare valet in voto Continentiæ simplicis, eoque continentiam castè vivendi obligationem Dei nomine remittere, *arg. c. Nominatum 3. Qui clerici & vovent.* Ergo etiam in Solenni; quia voti Solennitas provenit ex Constitutione Ecclesiæ, votum sic acceptantis; ut id emittentem ad matrimonium inhabilem reddiderit, *c. Invidio, de Voto in 6.* cujusmodi Constitutionem, sicut condere, sic etiam relaxare, & actus eà prohibitos & irritatos reddere validos potest, *arg. c. Non debet 8. pr. de Consens. & Affinit. §. c. Alma 24. pr. de Sent. et com. in 6.* quia ligandi & solvendi potestas est conjuncta, *Matth. cap. 16. v. 19.*

Confirmatur primò; quia, ut aliis monui, sedis Apostolicæ adstruenda est omnis potestas, ad rectam Ecclesiæ gubernationem necessaria & expediens; dicitur

modo ei concedi sine absurdo possit, hoc ipso; quod à Christo, Ecclesiae gubernationem ei commitente, ad hanc necessariis & conducentibus mediis eum destitutum, credibile non sit: ea autem in votis Solennibus dispensandi potestas Papae adferui, sine absurdo possit, & ad fidelium rectam gubernationem plurimum conferat; cum ea magna bona promoveri & mala impediri possint.

Confirmatur secundo exemplis, ejusmodi dispensationum à Romanis Pontificibus indulgarum; sic enim à Benedicto IX. cum Casimiro II. Poloniae Rege, antè Cluniacensium Ordinem professio & Diacono: cum Constantia Rogerii Siciliae Regis filia & Henrici Imp. uxore, antè Moniali à Caelestino III. cum Ramiro II. Aragonum Rege antè Monacho, imò Abbate & Episcopo ab Innocentio III. ab Alexandro III. cum Nicolao Justiniano, etiam Monacho: à Gregorio XIII. cum Cardinalis Joiofæ Galli fratre, Professo, Sacerdote & Provinciali PP. Cappucinorum ad conjugia ineunda dispensatum, fide digni scriptores perhibent apud Donatum *cit. Trañ. 1. q. 13. à n. 18.* & Fagnanum *in c. Cum ad Monasterium cit. n. 66.* Unde

Infertur à summo Pontifice etiam in Paupertatis & Obedientiae Solennibus votis dispensari posse; ut Religioso ab iis absoluto habere proprium, & arbitratu suo atque independentè ab alio vivere, licitum sit. Cui illationi ne *c. cit.* textus adverteatur, istò Papae nomine Episcopum intelligi, ait Mendoza *de Concil. Illiberit. cap. 30.* sicut juxta dicta *Tit. 13. n. 17.* eò nomine venit *can. Non liceat Papae, 12. q. 2.* Sed hic *c. cit.* intellectus merito displicet Barbosa *in c. cit. n. 13.* cum; quia nomine Papae, sicut Symmachi *can. cit.* sic etiam Innocentii III. *c. cit.* rescribentis tempore Episcopos denotari consuevisse, non constat: tum verò; quòd absque hoc

intellectu *c. cit.* textus ei, de qua agimus; dispensationi non adverteatur; cum eò Papae non negetur potestas in votis illis Solennibus dispensandi; ut iis obstrictus ex Monacho seu Religioso Secularis factus habeat proprium & uxorem ducat: sed solummodo; ut verus & Evangelicus Religiosus maneat, & tamen simul proprium & uxorem habeat; quòd tria illa vota sint de essentia Status Religiosi, pro ut à Christo Domino in Evangelio propositus est. Ita cum Panormit. *in c. cit. n. 21.* Turcremata *in can. Sicut, 27. q. 1. art. 3. n. 7.* Gutierrez *Lib. 1. Q. Q. Canon. cap. 17. n. 5.* & Sanchez *Lib. 8. de Matr. disp. 8. n. 12.* allegatum sensum exponunt Barbosa *n. 13.* & Fagnanus *n. 67.*

Non major quàm textui vis inest rationibus. Priori; quia etiam res Dedicatas ad prophanos usus revocari auctoritate praesertim Apostolica posse, patet exemplò Ecclesiae & calicis consecrati, quorum illam & istum execrari, & ad prophanos usus reduci ab eo posse, nemo facile inficiatur. Cur non etiam ex Monacho, dissolutis ejus votis, fieri non Monachus? cum in Monachum tonsura per tonsuram & professionem character indelebilis, sicut Sacerdoti & Christiano per Ordinationem Sacram & Baptismum, non imprimatur. Posteriori; quia, praeterquam quòd professione non verum, sed similitudinariam duntaxat matrimonium spirituale contrahatur, à matrimonio carnali consummato ad ipsam non rectè ducitur argumentum; quia hoc omnino insolubile est, propter perfectam significationem conjunctionis Christi cum Ecclesia, *c. Debitum 5. de Bigamia*; professio autem talem significationem non habet, neque etiam imprimi characterem, neque continet aliud quidpiam, in quo ejus omnimoda insolubilitas fundetur, Sanchez *cit. disp. 8. n. 12.*

U u u

Ut au-

53. Ut autem cum Professo ad conjugium Papa legitime dispense, necessaria secundum omnes est iusta causa: quâ deficiente, licet ab ipso initum matrimonium subsistat, ejus tamen defectus conscientis conjugale debitum, quod reddere tenetur, licite non exigit perinde, ut qui cum voto continentiae simplici sine dispensatione, vel cum ista sine ulla iusta causa, aut allegatâ causâ falsâ, impetrata matrimonium contraxit. Ratio prioris sive valoris matrimonii est; quia votum Solenne, matrimonium contrahendum dirimendi vim habet ex Ecclesiae Constitutione: quæ cum à Papâ, tanquam supremi Ecclesiae legislatoris Ecclesiastici, voluntate tota pendeat, in ea etiam sine ulla causa validè dispensat, ex doctrina Covarruviae p. 2. de Sponsal. cap. 6. §. 9. n. 8. Sanchez cit. disp. 8. n. 10. & Suarez Lib. 6. de LL. cap. 19. n. 6. Posterioris autem sive, quòd tali casu debitum exigi ab ejusmodi professo vi dispensationis nequeat, ratio est; quia votum Continentiae, licet solennitatem & in ista fundatam matrimonii dirimendi vim habeat ex Constitutione Ecclesiae, istud tamen contrahendum impedit Jure Naturali & Divino: in quo, non exigente aut suadente iustâ causâ, etiam Papa invalidè dispensat; ac proinde votò illò obstrictus, licet matrimonium vi dispensationis Papalis absque iusta causa obtentâ validè contraxerit, debitum tamen conjugale exigere non potest perinde, ac si cum ipso dispensatum non fuisset, ut cum S. Thoma 2. 2. q. 88. art. 12. Glossa in c. Non est 5. V. Adimplere, de Voto & aliis docet idem Sanchez l. cit. disp. 17. n. 3. Unde
54. Dubium quartò est, an ad hujus dispensationis honestatem sufficiat causâ merè privata, vel publica exigatur. Sufficere privatam, sive speciale aliquod commodum professi v.g. continentiae votum

Solenne ob nimiam carnis fragilitatem difficillimè & non sine frequenti lapsu observantis, voluit Richardus in 4. disp. 2. art. 9. q. 1. Quam ejus Opinionem tanquam falsam rejiciunt Medina de Sacer. bom. Continentia, cap. 37. ad finem. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. & Sanchez Lib. 8. de Matrim. disp. 8. n. 8. ad hujusmodi voti relaxationem publicam & valde urgentem, v.g. Regiæ vel principalis stirpis propagandæ, pacis vel Religionis in regno vel provincia conservandæ vel promovendæ, causam exigentes, cum; quòd dispensationis in hujusmodi voto ad conjugium ineundum, ex causâ merè privata concessâ, nullum extet exemplum: cum verò; quòd talis dispensatio fieri nequeat sine Clericali aut Religiosi Status decemto: quòd solius privati boni immutari permitti non sinit ratio naturalis, bonum merè privatum publico subordinatum. Rationi huic non leve robur inde accedit quòd, cum memorata eique similes dispensationis causæ merè privatae legitime subsint, si ejusmodi aliqua sufficeret & publica non exigeretur, cum Religiosorum professis & clericis in Sacris constitutis ad conjugium ineundum dispensationes frequentissimæ forent; earum tamen frequentia in Religiosi & Clericali Status labefactionem & opprobrium manifestè vergat: & quòd eâ ad Religionis privatæ utilitatis prætextu detendendas plurimi invitarentur, publicæ sit perniciosa.

ARTICULUS IV. De Voto Obedientiæ.

SUMMARIUM.

57. Ista persona subicitur gubernationi Pralati: 58. Copia